

EHL-İ BEYT MEKTEBİNDE İMAMET İNANCI

<"xml encoding="UTF-8?">

EHL-İ BEYT MEKTEBİNDE İMAMET İNANCI

FEYZ KAŞANI

İmametin İspatı

Peygamberlerin gerekliliği hakkında beyan ettiğimiz delillerin aynısı, peygamberlerin vasi ve halifeleri için de geçerlidir. Bir peygamberin vasileri, diğer bir peygamber zuhur edinceye kadar var olmalıdır. Çünkü vasiye olan ihtiyaç belli bir zaman veya hal ile sınırlı değildir. Zira kitap ve

şariat, dini ikame edecek birisi olmadıkça, tek başına yeterli değildir. Görmüyor musun tüm mezhep ve fırkalar, kendilerini Kur'an'a dayandırıyorlar?! Kalplerinde eğrilik olan cahil insanlar da Kur'an'a istinat ediyorlar?! Bu nedenle, Allah indinden bir kitap ve şariatla gönderilen her peygamberin vasileri olmalıdır. Bunlar, o peygamberin nübüvvetinin sırlarını ve ona nazil olan

kitabın maarifini insanlara açıklamalı, onun yolunda hiçbir anlaşılmazlığın kalmamasını sağlamalıdır. Bu bağlamda, kendisi peygamberlerin efendisi ve sonuncusu, dini de dinlerin en mükemmeli ve sonuncusu olan Resulullah'ın da vasileri olmalıdır. Bunlar, Resulullah'ın insanlar üzerindeki hüccetleridir. Kur'an'ın, insanların heva ve heveslerine, akıl ve re'yelerine göre değil,

Allah'ın murat ettiği şekilde yorumlanmasının güvencesidirler. Bunlara uyulmadığı takdirde

ihtilaflar çıkar, kalpler değişik yollara sapar. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyuruyor:

"Sana kitabı indiren O'dur. Onun bir kısmı, muhkem ayetlerdir, ki onlar kitabın anasıdır (temelidir). Diğer bir kısmı da, benzeşen (müteşabih) ayetlerdir. Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve yorumunu yapmak için onun müteşabih ayetlerine uyarlar. Oysa onların yorumunu

Allah'tan ve ilimde derinleşenlerden başka kimse bilmez."(1)

Yine buyuruyor ki:

"Böylece, helak olacak kişi apaçık bir delilden sonra helak olsun, diri kalacak kişi de apaçık bir delilden sonra hayatta kalsın."(2)

İmanın Varlığı İlahî Bir Lütuftur

İmanın varlığı Allah'ın kullarına olan bir lütfüdür. Zira imam, insanları birleştirir; zayıfın hakkını güçlünden, fakirin hakkını zenginden alır; cahilin önünü alır, gafili uyandırır. Yüce Allah buyuruyor

ki:

"Hiç bir ümmet yoktur ki, içinde bir uyarıcı korkutucu gelip geçmiş olmasın."(3)

"Her topluluk için bir hidayet önderi var."(4)

“Her ümmet içinde kendilerinden onların üzerine bir şahit getirdiğimiz gün, seni de onlar üzerinde bir şahit olarak getireceğiz.”(5)

Resulullah da şöyle buyurmuştur:

“Ümmetin içinde her zaman bir adil imam var olacaktır ki, hakimlerin tahrifini, batıl ehlinin bidatlerini ve cahillerin yorumlarını dinden uzaklaştırıp yok etsin.”(6)

İmam olmayınca dinin çoğu hükümleri iptal edilir, pratik bir faydası kalmaz. İmamlardan bazısının bazı zamanlardaki gaybeti veya dinin hükümlerini icra edememesi de, diğer insanlar yüzündendir, imamdaki kaynaklanan bir şey değildir. Dolayısıyla bu, Allah’ın lütfü için bir eksiklik sayılmaz. Allah imamı, ümmeti bir araya toplansın diye yaratır. Ama imam, ümmetin kabiliyetsizliği ve kötü istidadı sebebiyle bir şey yapamazsa, bu, insanlar için Allah karşısında bir ötür ve hüccet olamaz. “Allah onlara zulmetmiyordu; ancak onlar kendilerine zulmediyorlardı.”(7)

Elbette ki imamın gaybetinde de birçok yararlar ve hikmetler vardır. Bu hayır ve hikmetlere inanan ve salih amelleriyle imamın varlığını tasdik edenlere de kat kat sevap verilecektir. Dolayısıyla imamın gaybetini bahane ederek ilahî hudut ve hakları çiğnemek de doğru bir şey değildir.

İmamın Sıfatları

İmam, zamanındaki insanların en faziletlisi ve Allah’a en yakın olanı olmalı, başkalarında dağınık bir şekilde var olan tüm iyi sıfatlara bir arada sahip bulunmalıdır. Örneğin; Allah’ın Kitabı’nı ve Resulullah’ın sünnetini çok iyi bilmeli, Allah’ın dininde en derin bilgiye sahip olmalı, Allah yolunda cihat etmeli, Allah indineğine rağbet etmeli, insanların elinde olan şeylere tamah göstermemelidir....

İmamın Mâsumluğu

İmam, söz ve amelinde her türlü sapma, sürçme ve hatadan mâsum olmalı, dünyaya meyilli olmayıp heva ve hevesiyle hükmetmemelidir. Peygamberde olduğu gibi, imamdaki da mâsumluk sıfatı olmalıdır. Peygamberde var olması gereken nübüvvet dışındaki gerekli tüm şartlar imamdaki da var olmalıdır. Nitekim İmam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: “Eşlerle ilgili hüküm ve nübüvvet dışında Peygamber için gerekli her şart bizim için de gereklidir.”(8)

İmamı Naslar İle Tanımak

İmam için gerekli olan övülmüş ve güzel sıfatları tanımak, sadece Allah’ın vahyi ile mümkün olabilir. Zira insanların batını bilinemez. Nitekim Allah-u Teala Hz. Ali hakkında şöyle buyurmuştur:

“Sizin veliniz, ancak Allah, O’nun Resulü ve namaz kılıp rüku halindeyken zekat veren müminlerdir.”(9)

Yine Resulullah'a hitap şöyle buyurmuştur:

"Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et."(10)

Bu ve diğer ayetlerle Resulullah'a, kendinden sonra yerine geçecek olan şahsı tayin etmesi farz kılındı. Resulullah (s.a.a) da bu emrin gereğini şu gibi sözleriyle yerine getiriyordu:

"Ben her kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır. Ey ashabım! Ali b. Ebî Talip, hayatımda ve vefatımdan sonra sizlere benim vasım ve halifemdir. Ali, en büyük sıddık ve hak ile batılı ayıran faruktur. Ali, insanların girdiği Allah'ın kapısıdır, Allah'a varan yol ve Allah'ın delilidir. Onu tanıyan, beni tanımış, onu inkar eden beni inkar etmiştir. Ona uyan, bana uymuştur. Bu, İbrahim'den bana gelen bir sünnettir."(11)

Fiili olarak da Resulullah (s.a.a), sürekli Hz. Ali'yi ordusunun başına geçirir ve ashabını onun bayrağı altında toplardı. Hiçbir kimseyi onun başına geçirmezdi. O, Amr bin As ve Usame b.

Zeyd'in bayrağı altında savaşa giden kimseler gibi değildi. Resulullah'ın ashabı, Ali'nin her zaman Resulullah'ın ordusunda amir olduğunu ve hiçbir zaman kimsenin emri altına girmediğini çok iyi biliyorlardı.

Bundan başka, eğer Peygamber (s.a.a) vasisini tayin etmemiş olsaydı, bu, ashabı arasında bölünme ve ihtilaflara sebep olurdu. Resulullah'ın böyle önemli bir işi önceden halletmemiş olması hiç düşünülebilir mi?! Halbuki Resulullah (s.a.a) bundan daha önemsiz şeyleri bile vasiyet etmiş, ümmeti o konularda uyarmıştı.

İmamlar On İki Kişidir

Resulullah'tan mütevatir olarak nakledilen rivayetlere göre, Allah'ın Resulullah'tan sonra insanlar üzerindeki hüccetleri on iki kişidir. Bunlar şunlardır:

1- Müminlerin Emiri, Hz. İmam Ali b. Ebî Talip (a.s).

2- Hz. İmam Hasan Mücteba (a.s).

3- Şehitlerin Efendisi, Hz. İmam Hüseyin (a.s).

4- Hz. İmam Ali b. Hüseyin (a.s).

5- Hz. İmam Muhammed b. Ali (a.s).

6- Hz. İmam Cafer b. Muhammed (a.s).

7- Hz. İmam Musa b. Cafer (a.s).

8- Hz. İmam Ali b. Musa (a.s).

9- Hz. İmam Muhammed b. Ali (a.s).

10- Hz. İmam Ali b. Muhammed (a.s).

11- Hz. İmam Hasan b. Ali (a.s).

12- Zamanın sahibi, asrımızda Allah'ın yeryüzündeki halifesi ve On Birinci İmam'ın oğlu olan Hz. İmam Mehdi(a.s)

Peygamber (s.a.a) şöyle buyuruyor:

“Ehl-i Beyt’imden olan on iki imama Allah benim anlayış, ilim ve hikmetimi vermiştir. Onları benim tıynetimden yaratmıştır. Benden sonra onlara karşı kibirlenenlere ve onlardaki bağımlı kesenlere eyvahlar olsun! Allah benim şefaati onlara nail etmez.”(12)

Yine şöyle buyurmuştur:

“Benden sonra imamlar on iki kişidir. Ey Ali! İlkleri sen, sonları ise Kaim (Mehdi)’dir. Allah onun eliyle yeryüzünün doğu ve batısını fethedecektir.”(13)

Bu hadislerin benzerleri Ehl-i Sünnet kitaplarında da yer almıştır.

Ayrıca, imamlardan her birisi de, kendinden sonraki imamın imamet, mâsumluk ve hilafet makamını beyan etmiş, ashabına onun isim ve özelliklerini bildirmiştir.

İslam ehli kimseler, farklı mezhep ve fırkalardan oldukları halde, Ehl-i Beyt’in temizlik ve doğruluğunu kabul etmişlerdir. Ehl-i Beyt İmamları ile ilgili herhangi bir ihtilafın söz konusu olmaması, onların fazileti birer ilahî hüccet olduklarını ispatlayan en açık delillerden biridir.

Ayrıca, onların sözlerini ve hayatlarını incelemek de, onların Allah tarafından tayin edilen imamlar olduklarında hiçbir şüpheye yer bırakmamaktadır.

Şeyh Saduk Ebu Cafer Muhammed b. Ali b. Babeveyh (r.a) şöyle diyor:

“Ehl-i Beyt İmamlarının imametlerinin en açık delili şudur: Allah-u Teala, Peygamberimizin (s.a.a) doğruluğuna, geçmiş peygamberlerin kıssalarını anlatmasını, Tevrat, İncil ve Zebur’un ilmini getirmesini bir belirti kılmıştır. Halbuki Efendimiz (s.a.a) zahiren yazma bilmiyordu,

Yahudiler ve Hıristiyanlarla da karşılaşmış değildi. Bu, onun doğruluğunun en büyük alametlerinden biriydi. İmam Hüseyin (a.s) da öldürülünce, yerine henüz genç yaşta olan oğlu Ali b. Hüseyin’i tayin etti. O zaman Hz. Ali b. Hüseyin henüz yirmi yaşını doldurmamıştı. Hz. Ali b. Hüseyin, babasının şehadetinden sonra halktan uzaklaşarak uzlete çekilerek kendini ibadete verdi ve özel ashabı dışında hiç kimseyle görüşmedi. Zamanın şartlarının oldukça ağır oluşu ve Ümeyye Oğullarının zulmünün oldukça fazla olması yüzünden ondan pek az ilim yayıldı. Hz. Ali b. Hüseyin’den sonra yerine, ilmi yarıp açtığı için “Bâkır” olarak adlandırılan oğlu Muhammed b.

Ali geçti. O, din, kitap, sünnet, siyer ve savaş ilimlerinden çok şeyler ortaya koydu. Onun ardından da oğlu İmam Sadık (a.s) daha çok ve açık ilimler sergiledi. Öyle ki ele almadığı ve hakkında konuşmadığı ilim kalmadı. Kur’an ve sünneti tefsir etti. Enbiya’nın kıssalarını ve geçmiş ümmetlerin haberlerini anlattı. Halbuki ne kendisi, ne babası ve ne de dedesi hiçbir alim ve fakihten ders almamışlardı.

Bu, onların ilimlerini Peygamber (s.a.a)’den, daha sonra Hz. Ali’den ve sonra da birbirlerinden aldıklarının en büyük delilidir.

Bütün imamlar, ilim hususunda böyle idiler. Helal ve haram ile ilgili sorular sorulunca, hepsi aynı

cevabı veriyorlardı. Halbuki bunu hiçbir üstat ve alimden öğrenmemişlerdi. Onların imametini bundan daha açık bir şekilde ispat eden bir delil olabilir mi?!

Peygamber (s.a.a), onları tayin etmiş, onlara ilim öğretmiş, kendi ve geçmiş peygamberlerin ilimlerini onlara miras bırakmıştır. İnsanlar arasında kim, hiçbir üstattan ilim öğrenmeden, Hz. Muhammed b. Ali ve Hz. Cafer b. Muhammed'in ortaya koyduğu ilimleri ortaya koyabilir?!"(14)

Peygamber (s.a.a)'den Ehl-i Beyt'in fazilet ve menkıbeleri hakkında nakledilen hadisler sayısızdır. Onları gizlemek olanaksızdır. Özellikle de Hz. Ali (a.s) hakkında bulunan hadisler oldukça fazladır. İbn-i Abbas, Resulullah (s.a.a)'in şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Ağaçlar kalem, denizler mürekkep, cinler muhasebeci ve insanlar da katib olsalar, Müminlerin Emiri Ali (a.s)'in faziletlerini sayamazlar."(15)

Bir ilim ehlinden Ali b. Ebî Talib'in fazileti hakkında sorulunca, şöyle cevap vermiştir: "Düşmanlarının, kin ve hasetten, dostlarının ise korkudan, faziletlerini sakladıkları halde, ciltler dolusu fazileti yayılan bir kimse hakkında ne diyebilirim ki?!"(16)

İmamların Genel Sıfatları

İmamlar (a.s), Allah'ın kendilerine itaat edilmesini emrettiği emir sahipleridirler. Onlar insanlar üzerindeki şahitler, Allah'a giden yolun kapıları, Allah'a varan doğru yol ve Allah'ın delilleridirler.

İmamlar, Allah'ın ilminin hazineleri, tevhidinin rükünleridirler. Hata ve sürçmelerden mâsundurlar. Allah onlardan her türlü pislği gidermiş ve onları tertemiz kılmıştır. Birçok kerametler göstermişler ve yıldızlar göktekilerin güvencesi olduğu gibi, onlar da yeryüzündekilerin güvencesidirler. İmamlar, ümmet içinde Nuh'un gemisi konumundadırlar. Ki o gemiye binenler kurtuldu, geri kalanlar ise helak olup gitti. İmamlar, Allah'ın yüce kıldığı kullarıdır. Onlar, Allah'ın her konudaki hükmünü bilirler. Onları sevmek iman, onlara buğzetmek ise küfürdür. Onların emirleri Allah'ın emirleri, nehiyleri de Allah'ın nehiyleridir. Onlara itaat Allah'a itaat, onlara muhalefet de Allah'a muhalefet etmektir. Dostları Allah'ın dostları, düşmanları ise Allah'ın düşmanlarıdır. Yeryüzü, hiçbir zaman Allah'ın ya açıkta ya da gizlide olan bir hüccetinden boş kalmaz. Aksi takdirde yeryüzü ehlini yutar.

Hz. Mehdi (a.s)'ın Sıfatları

Zamanın imamını tanımadan ölen, cahiliye ölümü üzere ölür. Zamanımızın imamı da Hz. Mehdi (a.s)'dır. Resulullah (s.a.a) Allah tarafından aldığı bilgilerle onun ismini, sıfatlarını ve nesebini bildirmiştir. Aynı şekilde, Ehl-i Beyt İmamları da onun haberini vermişlerdir. Hz. Mehdi (a.s), yeryüzünü zulümle dolduktan sonra adaletle dolduracaktır. Müşrikler istemese de Allah, dinini onunla bütün dinlere üstün kılacaktır. Allah onunla yeryüzünün doğusunu ve batısını fethedecektir. Yeryüzünde her yerde tevhit kelimesi yankılanacak ve din yalnız Allah'ın olacaktır. Resulullah (s.a.a) bildirdiği üzere, Hz. Mehdi (a.s) zuhur edince, İsa b. Meryem de nazil olacak

ve onun arkasında namaz kılacaktır.

Hiz. İmam Ali ve Hiz. İmam Hüseyin dışında diğler imamlar zehirlenerek şehit olmuşlardır. Bu iki imam ise, kılıçla şehit edilmiştir.

Onlardan birinin imametini inkar eden, tüm Peygamberlerin nübüvvetini inkar eden kimse gibidir. İmam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

“Sonuncumuzu inkar eden, ilkimizi inkar eden kimse gibidir.”(17)

Resulullah (s.a.a) ise şöyle buyurmaktadır:

“Benden sonra Ali’nin imametini inkar eden, benim nübüvvetimi inkar eden kimse gibidir. Benim nübüvvetimi inkar eden ise, Allah’ın rububiyetini inkar etmiştir.”(18)

İmamlar hakkında ifrat edenler de, tefrit edenler gibidir; hatta onlardan daha kötüdürler.

Allah’ın Dostlarını Sevmek ve Düşmanlarına Buğzetmek

Allah’ın dostlarını sevmek, düşmanlarına da buğzetmek farzdır.

Bu nedenle insan, Allah’ın düşmanlarından, özellikle de Ehl-i Beyt’e zulmeden, miraslarını gasp eden, Resulullah (s.a.a)’in sünnetini değıştiren, imamlarına ettikleri biatlerini bozan, Hiz. Ali (a.s) ile savaşan, Şiileri katleden, fazilet ehli müminleri sürgün eden, lanetlenmiş insanlara güvence veren, malı zenginler arasında döndürüp dolaştıran, sefihleri iş başına getiren, Ensar ve Muhacirleri, fazilet ve salah ehlini öldüren kimselerden ve bunları sevenlerden beri olduğunu ilan etmelidir. Zira, “Onların dünya hayatındaki bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini gerçekte güzel bir iş yapmakta sanıyorlar. İşte onlar, (Hiz. Ali (a.s)’ın velayet ve imametini inkar etmekle) Rablerinin ayetlerini ve O’na kavuşmayı inkar edenlerdir. Artık onların yapıp ettikleri boşa çıkmıştır.”(19)

Aynı şekilde, Hiz. Ali’nin gerçek dostları olan, Resulullah’ın yolundan ayrılmayan ve sünnetini değıştirmeyen Selman-i Farsi, Ebu Zerr’il Gifari, Mikdad b. Esved, Ammar b. Yasir, Huzeyfe b. Yeman, Ebu Heysem b. Teyhan, Sehl b. Huneyf, Ubade b. Samit, Ebu Eyyub el-Ensari, Huzeyme b. Sabit, Ebu Said el-Hudri ve diğlerleri gibi Ehl-i Beyt İmamlarına uyanları, onların hidayetiyle hidayet bulanları ve onların yolunda yürüyenleri de sevmek gerekir.

Dipotlar

(1)- Al-i İmran / 7.

(2)- Enfal / 42.

(3)- Fatır / 24.

(4)- Ra’d / 7.

(5)- Nahl / 89.

(6)- Bihar’ul-Envar, c. 33, s. 30, 46. hadis.

(7)- Rum / 9.

(8)- Bihar'ul-Envar, c. 26, s. 317, 83. hadis.

(9)- Maide / 55.

(10)- Maide / 67.

(11)- Bu hadisin bölümleri, farklı baplarda birçok rivayetlerde mevcuttur. Bkz. Bihar'ul-Envar, c. 37, s. 38.

(12)- el-İhtisas, s. 204 ve Bihar'ul-Envar, c. 36, s. 243, 52. hadis.

(13)- Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, c. 1, s. 53.

(14)- İkmal'ud-Din, s.91.

(15)- Menakıb-ı Harezmi, s. 2 ve 235.

(16)- Gayet'ul-Meram, s. 497, Şafii'nin sözüdür.

(17)- İ'tikadat, 38. Bab.

(18)- Emali-i Saduk, 94. Meclis.

.(19)- Kehf / 104-105